Adroddiad Blynyddol

*   *   *

Cyngor Cymuned Bodedern

*   *   *

2024 - 2025

Cynnwys

1) Gair gan y Cadeirydd
2) Cyflwyniad
3) Aelodaeth y Cyngor
4) Manylion Cyswllt
5) Cynrychiolaeth ar Wahanol Bwyllgorau
6) Cyngor Sir Ynys Môn
7) Gwefan y Cyngor
8) Sefyllfa Ariannol y Cyngor 2024 - 2025
9) Lwfansau Aelodau 2024 - 2025
10) Archwiliadau Mewnol ac Allanol
11) Rhoddion
12) Hyfforddiant
13) Ceisiadau Cynllunio
14) Mynwent y Plwyf
15) Parc Chwarae
16) Llwybrau Cyhoeddus
17) Cyfarfodydd
18) Sul y Cofio
19) Ystadegau
20) Hysbysfwrdd
21) Blaenoriaethau y Flwyddyn 2025 - 2026

Gair gan y Cadeirydd

Braint oedd cael bod yn Gadeirydd yn ystod y flwyddyn diwethaf 2024-2025 a diolch i chi am ymddiried ynof unwaith eto.

Bu yn flwyddyn heriol iawn inni ymhob ffordd ond drwy weithio fel tim llwyddiannus rydym wedi goresgyn a symud y Cyngor yn ei blaen.

Gwelwyd newidiadau mewn aelodaeth a Chlerc yn ystod 2024-2025. Diwedd Mawrth 2024 penodwyd Mr Dylan Hughes fel Clerc a Swyddog Ariannol y Cyngor ac mae wedi bod yn gaffaeliad mawr i'r Cyngor allu symud ymlaen a chwblhau ei dylestwyddau. Hoffwn ddiolch iddo am ei ymroddiad a'i ddyfalbarhad i sicrhau bod y Cyngor yn gweithredu'n effeithiol.

Ymddiswyddodd Mr John Barnett a phenodwyd Ms Michelle Trowel yn ei le. Er mai cyfnod byr y bu John gyda ni hoffwn ddiolch iddo am ei waith ar y Cyngor. Llenwyd y sedd wag oedd gennym gan Mr Glyn Davies. Rwy'n siwr y bydd y ddau newydd yn gaffaeliad mawr i'r Cyngor. Am y tro cyntaf ers blynyddoedd mae aelodaeth y Cyngor yn 11. Y rhif disgwyliedig.

Llwyddwyd i gwblhau yr holl gyfrifon oedd eu hangen ar gyfer yr archwiliadau mewnol ac allanol.

Mae blaenoriaethau y flwyddyn i gyd wedi cael sylw gyda gwelliant i'r wefan, sydd bellach yn fwy gweithredol. Mae'r Cyngor wedi creu gwell cysylltiad efo'r ddwy ysgol â'r gymuned ac mae'r asedau i gyd wedi cael neu yn cael sylw.

Hoffwn ddiolch i chi gynghorwyr am eich gwaith a'ch cefnogaeth er lles y gymuned yn ystod y flwyddyn ac i'r ddau gynghorydd sir am fynychu ein cyfarfodydd a chynnig sylwadau pan fo angen.

O edrych ymlaen i'r dyfodol mae gennym gynlluniau ar gyfer y flwyddyn i ddod. Mae gwella ein cysylltiad â'r gymuned yn holl bwysig, gwella ein asedau ac adeiladu ar y llwyddiannau a ddechreuwyd arnynt llynedd.

2) Cyflwyniad

Cyflwynir Adroddiad Blynyddol Cyngor Cymuned Bodedern ar gyfer y flwyddyn ariannol 2024 - 2025.

Mae'r adroddiad wedi ei baratoi i ddiwallu gofyniad Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 er mwyn sicrhau llywodraethu effeithiol a rheolaeth gadarn o arian cyhoeddus. Bwriad yr adroddiad yw creu ymwybyddiaeth y cyhoedd o waith y Cyngor Cymuned ym Modedern.

3) Aelodaeth y Cyngor Cymuned

Roedd 11 aelod ac un Clerc / Swyddog Ariannol Cyfrifol ar y Cyngor yn ystod Blwyddyn Ariannol 2024-2025

Cadeirydd—Miss Jane Ann Roberts

Is-Gadeirydd—Dr Edward Thomas Jones

Mr Glyn Davies | Ms Joanne Ferry | Mrs Bethan Hughes

Mrs Linda Jones | Mr Osian Jones | Mr Richard Jones

Mr Victor Owen | Mrs Ann Postle | Ms Michelle Trowell

Clerc a Swyddog Ariannol Cyfrifol—Mr Dylan Emlyn Hughes

4. Manylion Cyswllt y Cyngor

Clerc y Cyngor (Swyddog Gweinyddol a Swyddog Ariannol Cyfrifol y Cyngor)

Dylan Emlyn Hughes, 6 Plas Main, Bodedern, Caergybi, Ynys Môn LL65 3TN

Rhif Ffôn **07398221406**

E-Bost **bodederncyngorcymuned@gmail.com**

Gwefan y Cyngor **www.cyngorcymunedbodedern.co.uk**

5. Cynrychiolaeth ar Wahanol Bwyllgorau

Un Llais Cymru—Osian Jones ac Ann Postle

Pencampwr Iaith Gymraeg—Richard Jones

Fforwm Cyswllt Cynghorau Tref a Chymuned—Edward Jones

Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd Bodedern—Edward Jones

Pwyllgor Tywyn Trewan—Linda Jones

Cynghrair Bro'r Llynnoedd—Ann Roberts

Neuadd Bentref—Ann Roberts

Pwyllgor Staffio—Ann Roberts, Edward Jones, Dylan Hughes

Panel Ariannol—Ann Roberts, Edward Jones, Bethan Hughes, Osian Jones, Dylan Hughes

6. Cyngor Sir Ynys Môn

Mae'r Cyngor Cymuned yn cyd-weithio yn agos gyda'r ddau Gynghorydd Sir - Gwilym Jones a Ken Taylor ac mae'r ddau yn mynychu y cyfarfodydd yn fisol.

7. Gwefan y Cyngor

Gwefan - wwwcyngorcymunedbodedern.co.uk

Datblygwyd y wefan yn ystod y flwyddyn. Ychwanegwyd nifer o luniau a phenawdau i'r dudalen flaen megis dyddiadau ein cyfarfodydd, gweithgareddau, adroddiad blynyddol, mynwent y plwyf ac mae y rhan fwyaf o'i chynnwys yn ddwyieithog. Rhoddir yr agenda a'r cofnodion arni yn rheolaidd. Mae datganiadau cyfrifyddu 2019 - 2024 bellach wedi eu cynnwys. Proses ddatblygol yw'r wefan sy'n rhoi darlun o waith y Cyngor.

8) Sefyllfa Ariannol y Cyngor 2024 - 2025

Derbyniadau	
Praesept	£14,000
Y Fynwent	£5,760
Ad-daliad TAW	£2,005.80
Trosglwyddo arian o Gronfa Elusennau	£450
Cyfanswm	**£22,215.80**
Taliadau	
Y Fynwent	£8,477.13
Parc Chwarae	£2,764.47
Cyflog y Clerc	£4.713.02
Rhoddion	£600
SDS	£769.50
Amrywiol	£4,181.97
Cyfanswm	**£21,506.09**
Balansau ar 01/04/2024	**£38,691.09**
Balansau ar 31/03/2025	**£39,400.80**

Praesept am y flwyddyn 2024 - 2025 oedd £14,000.

9. Lwfansau Aelodau 2024 - 2025

Yn unol ag Adran 151 Mesur Llywodraeth Leol 2011 rhaid i Gynghorau Cymuned gyhoeddi o fewn ardal ei hawdurdod y gydnabyddiaeth ariannol sydd wedi'i derbyn gan eu haelodau am y flwyddyn ariannol blaenorol. Mae'r wybodaeth yn cael ei hanfon at Banel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol erbyn 30ain Medi bob blwyddyn.

* * * * * * * * *

Nid oes neb ar Gyngor Cymuned Bodedern wedi hawlio lwfans yn ystod y flwyddyn ariannol 2024 - 2025.

10. Archwiliadau Mewnol ac Allanol

Cafwyd archwiliad mewnol o gyfrifon y Cyngor rhwng 2019 - 2024 gan Mr Alun Foulkes. Derbyniwyd nifer o awgrymiadau ganddo ar sut i wella gweithdrefnau y Cyngor ac rydym wedi gweithredu arnynt yn ystod y flwyddyn.

Roedd yr archwiliad allanol yn cael ei wneud gan Swyddfa Archwilio Cymru ac unwaith eto derbyniwyd awgrymiadau ar beth i wneud i wella'r Cyngor.

11. Rhoddion

Ambiwlans Awyr Cymru

£350

Y Rhwyd

Papur Bro Y Rhwyd

£250

12. Hyfforddiant

Mae Cyngor Cymuned Bodedern yn aelod o Un Llais Cymru ac wedi derbyn cyngor ganddynt ar sawl achlysur.

Un Llais Cymru / One Voice Wales

Gan fod Un Llais Cymru yn darparu hyfforddiant i gynghorwyr penderfynodd y Cyngor dalu am ddau hyfforddiant i bob aelod yn ystod y flwyddyn. Bu'r Cadeirydd ar hyfforddiant Cod Ymddygiad a Sgiliau Cadeirio a Mrs Linda Jones ar hyfforddiant Cod Ymddygiad.

Nid yw'n orfodol mynychu y gwahanol hyfforddiant gan Un Llais Cymru.

13. Ceisiadau Cynllunio

Mae'n rhaid i Gyngor Sir Ynys Môn ein hysbysu o'r holl geisiadau cynllunio o fewn y plwyf. Ystyrir y ceisiadau yn ofalus gan y Cyngor Cymuned a rhoddir sylwadau priodol yn ôl yr angen. Cyflwynir y sylwadau hyn gan Glerc y Cyngor i Adran Gynllunio y Cyngor Sir.

Nifer y ceisiadau cynllunio a ddaeth gerbron y Cyngor yn ystod y flwyddyn oedd **8**.

14. Mynwent y Plwyf

Gwnaethpwyd cryn waith yn y fynwent yn ystod y flwyddyn. Bu Darren Boot o Gwmni DU Construction a Simon o Gwmni GMS yn clirio ffrynt y fynwent gan lefelu y twmpath pridd oedd ar y ddwy ochr, a hynny yn wirfoddol. Bu Trefor Jones, Saer Maen, yn trwsio y tyllau mawr oedd yn y waliau, un ochr

Treangharad ac un ochr Ty'n y Graig. Cafodd y waliau a'r llwybrau eu clirio a'u tacluso gan Gwmni RPG. Gosodwyd dwy fainc newydd. Un er cof gan deulu y diweddar Agnes Rowlands (gan fod yr hen un wedi torri) a'r llall yn un newydd gan y Cyngor. Gosodwyd hi gan Gwmni Thomas Groundswork. Mae Leigh Thomas yn parhau i dorri glaswellt yn y fynwent bob bythefnos o fis Ebriill i Hydref.

Gosodwyd hysbysfwrdd ac arwydd dim cŵn tu allan i'r fynwent.

Gwnaethpwyd cais i Beddau Rhyfel Lluoedd y Gymanwlad am arwydd i'w osod tu allan i'r fynwent gan fod yna 6 bedd sy'n cael sylw gan wirfoddolwyr y mudiad.

15. Parc Chwarae

Cafwyd archwiliad blynyddol o'r Parc gan Gwmni ROSPA a derbyniwyd adroddiad manwl o gyflwr yr offer. Penderfynwyd ein bod am brynu offer newydd ynghyd â newid llawr o dan ambell offer. Roedd 2 siglen wedi torri a byddant yn cael eu trwsio / newid yn y man.

Y Cyngor sydd yn gyfrifol am dorri glaswellt yn y Parc a thalu am yr yswiriant anghenrheidiol.

Bu disgyblion Bl7 o Ysgol Uwchradd Bodedern ynghyd â'r dirprwy â chymorthydd yn paentio yr offer yn y Parc.

Trafodaethau wedi cychwyn gyda Chlwb Ffermwyr Ieuainc Bodedern gyda'r bwriad y byddant yn gallu gwirfoddoli i gynorthwyo efo casglu sbwriel yno.

16. Llwybrau Cyhoeddus

Doedd dim un angen sylw yn ystod y flwyddyn.

17. Cyfarfodydd

Cynhelir cyfarfodydd y Cyngor ar y pedwerydd nos Lun o bob mis ac eithro Awst a Rhagfyr a hynny yn Lolfa Gymunedol Bro'r Ysgol.

Cymraeg yw iaith weinyddol y Cyngor, felly, cynhelir y cyfarfodydd yn Gymraeg.

Bydd y Cyfarfod Blynyddol yn cael ei gynnal ym mis Mai pryd y dewisir Cadeirydd ac Is-Gadeirydd ynghyd ac aelodau ar wahanol bwyllgorau.

Adolygir Dogfennau a Pholisiau'r Cyngor e.e. Cod Ymddygiad, Rheoliadau Ariannol, Rheoliadau Sefydlog, Polisi Lwfansau Cynghorwyr, Asesiad Risg , Polisi Iaith a Polisi Cwynion. Mae'r Polisi Bioamrywiaeth yn cael sylw ar hyn o bryd.

Cedwir cofrestr o fuddiannau pob aelod. Datgelir unrhyw ddiddordeb o fuddiannau am eitemau i'w trafod ar gychwyn bob cyfarfod a byddant yn cael eu nodi yn y cofnodion.

Yn ystod y flwyddyn bu disgyblion o Ysgol Gynradd Bodedern yn cyflwyno eu Prosiect Gwybodaeth am Hanes Ein Pentref. Diddorol oedd gwrando ar gyflwyniad hyderus y disgyblion. Gobeithir eu cynorthwyo gyda'u gwaith yn y pentref.

Bu Helen Williams a Barry o Gwmni Clwyd Alyn yn rhoi diweddariad inni o stad Newydd Treangharad.

Cafwyd ymweliad gan ddwy PCSO a diweddariad o beth sy'n digwydd yn y pentref.

18. Sul y Cofio

Cynhelir gwasanaeth Sul y Cofio yn Neuadd Goffa Bodedern bob mis Tachwedd a bydd torch o bapi yn cael ei chyflwyno ar ran y Cyngor gan y Cadeirydd.

19. Ystadegau 2024 - 2025

Nifer y cyfarfodydd llawn o'r Cyngor **10**

Nifer y Cyrsiau a fynychwyd **3**

Ymddiswyddiadau yn ystod y flwyddyn **1**

Aelodau Newydd ar y Cyngor **2**

Nifer y cwynion a dderbyniwyd **0**

Nifer y claddedigaethau yn y fynwent **11**

20. Elusennau

Eleni bu'n rhaid inni ail gofrestru gyda'r Comisiwn Elusennau ac ail agor y cyfrif banc gan ei fod yn segur ers blynyddoedd.

Bu'n rhaid newid mandad efo cronfeydd y CCLA fel ein bod yn gallu derbyn y llog ar yr arian a fuddsoddir.

Dosbarthwyd £280 i drigolion yr ardal Nadolig 2024.

Anfonwyd manylion blynyddol yr Elusennau i'r Comisiwn Elusennau. Rhaid gwneud hyn yn flynyddol.

Yr Elusennau cyfredol yw David Williams, R. Gwyn, S Prydderch, Edmund Griffith a Bodedern Charities.

21. Hysbysfwrdd

Prynwyd dau hysbysfwrdd ar gyfer yr ardal ac fe'I lleolir wrth y fynwent a Plas Main.

22. Blaenoriaethau y Flwyddyn 2025 - 2026

- Gwella'r Parc Chwarae drwy brynu offer newydd
- Datblygu gwefan y Cyngor
- Parhau i ddatblygu cysylltiad â'r gymuned
- Adolygu, diweddaru a mabwysiadu polisiau newydd
- Datblygu a hybu bioamrywiaeth yn yr ardal yn unol â Deddf Amgylchedd (Cymru) 2016
- Cynnal archwiliad o'r fynwent a'r Parc Chwarae
- Gwella cysgodfan bws y pentref
- Parhau efo'r cysylltiad gyda'r Clwb Ffermwyr Ieuainc a'r ysgolion
- Tacluso y llecyn ger Plas Main lle oedd yr hen flwch teliffon